

BOTIR ZOKIROV FENOMENI O‘ZBEK ESTRADA SAN‘ATIDA**Mansurov Asadbek Murodovich***O‘zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi Milliy estrada san‘ati instituti**“Estrada san‘ati” fakulteti 2-bosqich talabasi**Ilmiy rahbar: R.R.Islamova**O‘zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi MESI “Estrada xonandaligi”**kafedrasi professori***Annotatsiya**

Mazkur maqolada o‘zbek estrada san‘atining yirik namoyandasi Botir Zokirov ijodiy faoliyati, uning milliy estrada taraqqiyotidagi o‘rni hamda san‘at fenomeni sifatidagi ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Xonandaning vokal mahorati, sahna madaniyati, repertuar tanlovi va milliy estrada rivojiga qo‘shgan hissasi yoritilgan. Shuningdek, Botir Zokirov ijodining bugungi yosh avlod estetik didi va musiqa madaniyatiga ta‘siri ochib beriladi.

Kalit so‘zlar: Botir Zokirov, estrada san‘ati, o‘zbek musiqasi, vokal ijrochilik, sahna madaniyati, milliy estrada, san‘at fenomeni, musiqa merosi.

KIRISH

O‘zbek estrada san‘ati taraqqiyotida alohida o‘rin egallagan san‘atkorlar orasida Botir Zokirov nomi katta hurmat bilan tilga olinadi. U nafaqat mohir xonanda, balki milliy estrada maktabining asoschilaridan biri sifatida ham e‘tirof etiladi. Botir Zokirov ijodi o‘zbek musiqa san‘atining yangi bosqichga ko‘tarilishida muhim omil bo‘ldi. XX asrning ikkinchi yarmida o‘zbek estradasi shakllanish jarayonida Botir Zokirov o‘zining betakror ovozi, sahna madaniyati va yuqori ijrochilik mahorati bilan ajralib turdi. U Sharq va G‘arb musiqiy an‘analarini uyg‘unlashtirib, milliy estrada san‘atiga yangi ruh olib kirdi. Bugungi kunda ham san‘atkor ijodi yosh ijrochilar uchun mahorat maktabi vazifasini o‘tamoqda. Shu sababli Botir Zokirov fenomenini ilmiy jihatdan o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

BOTIR ZOKIROV IJODINING SHAKLLANISH OMILLARI

Botir Zokirov ijodi oilaviy san‘at muhiti va milliy musiqa an‘analari ta‘sirida shakllandi. U yoshligidan musiqa va teatr san‘ati bilan yaqindan tanish bo‘lib ulg‘aydi. Bu esa uning estetik dunyoqarashi va sahna tafakkurining rivojlanishida muhim rol o‘ynadi. San‘atkor ijodining asosiy xususiyatlaridan biri turli xalqlar musiqasini mukammal talqin qila olganidadir. Botir Zokirov bir necha tillarda qo‘shiqlar ijro etib, o‘zbek estradasining xalqaro miqyosdagi nufuzini oshirdi. Uning repertuarida o‘zbek milliy qo‘shiqlari bilan bir qatorda

arab, fors, fransuz, italyan va rus tillaridagi asarlar ham muhim o‘rin egallagan. Xonandaning ijro uslubida lirizm, samimiyat va kuchli emotsional ta‘sir uyg‘unlashgan bo‘lib, bu holat tomoshabin qalbiga chuqur kirib borishini ta‘minlagan.

BOTIR ZOKIROV – MILLIY ESTRADA MAKTABINING ASOSCHISI

O‘zbek estrada san‘ati tarixida Botir Zokirov professional estrada ijrochiligi maktabini shakllantirgan san‘atkor sifatida e‘tirof etiladi. U sahnaga faqat qo‘shiq ijrochisi sifatida emas, balki aktyorlik mahorati, sahna harakati va estetik madaniyatni olib kirgan ijodkor sifatida ham katta ta‘sir ko‘rsatdi. Botir Zokirov ijodida milliylik va zamonaviylik uyg‘unligi yaqqol namoyon bo‘ladi. U xalq musiqasi elementlarini zamonaviy estrada uslublari bilan birlashtirib, yangi ijro yo‘nalishini yaratdi. Bu esa keyingi avlod estrada xonandalari uchun muhim ijodiy maktab bo‘lib xizmat qildi. Tadqiqotchi Ruslana Islamova tomonidan olib borilgan ilmiy ishlarda Botir Zokirov ijodining yoshlar estetik tarbiyasidagi o‘rni alohida ta‘kidlanadi. Xususan, “Botir Zokirov ijodi yoshlar nigohidami?” nomli maqolada san‘atkor qo‘shiqlarining bugungi yosh avlod ma‘naviy dunyosiga ta‘siri tahlil etilgan.

“RA’NO” QO‘SHIG‘I MISOLIDA IJRO MAHORATI

Botir Zokirov ijodidagi eng mashhur asarlardan biri “Ra‘no” qo‘shig‘i hisoblanadi. Mazkur asar xonandaning vokal imkoniyatlari, emotsional talqini va musiqiy didini namoyon etuvchi yorqin namunadir. Musiqashunoslar tomonidan olib borilgan tahlillarda ushbu qo‘shiqning melodik tuzilishi, ritmik harakati va vokal ifoda vositalari chuqur o‘rganilgan. Asarda Sharqona lirizm bilan zamonaviy estrada uslubining uyg‘unligi kuzatiladi. Botir Zokirov “Ra‘no” qo‘shig‘ini ijro etishda ovoz tembrining nozik imkoniyatlaridan mahorat bilan foydalangan. Ayniqsa, asardagi hissiy kechinmalarni tabiiy yetkazib berishi tinglovchida kuchli estetik taassurot uyg‘otadi.

BOTIR ZOKIROV FENOMENINING BUGUNGI AHAMIYATI

Bugungi globallashuv davrida milliy estrada san‘atini rivojlantirish va uning badiiy saviyasini saqlash muhim masalalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan Botir Zokirov ijodi zamonaviy ijrochilar uchun professional mahorat namunasi bo‘lib xizmat qilmoqda.

San‘atkorning ijodiy merosi:

- milliy estrada madaniyatini rivojlantirish;
- yosh xonandalar estetik didini shakllantirish;
- sahna madaniyatini yuksaltirish;
- milliy musiqa an‘analarini saqlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Botir Zokirov fenomenining asosiy jihati shundaki, u estrada san‘atini oddiy ommaviy musiqa darajasidan professional sahna san‘ati bosqichiga olib chiqdi. Uning ijodida musiqiy savodxonlik, badiiy did va ijro intizomi ustuvor o‘rin egallaydi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, Botir Zokirov o‘zbek estrada san’ati tarixida o‘chmas iz qoldirgan buyuk san’atkordir. U milliy estrada ijrochiligini yangi bosqichga olib chiqib, professional sahna madaniyatining shakllanishiga katta hissa qo‘shdi.

Botir Zokirov fenomeni uning noyob ovozi, yuqori sahna madaniyati, ko‘p qirrali ijodi va milliylikni zamonaviylik bilan uyg‘unlashtira olgan san’atkor sifatidagi salohiyatida namoyon bo‘ladi. Uning ijodiy merosi bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan bo‘lib, o‘zbek estrada san’atining rivojlanishida muhim manba bo‘lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. [Google Scholar – Ruslana Islamova ilmiy ishlari](#)

2. M. Ruzimurodova, R. Islamova. “Botir Zokirov ijodi yoshlar nigohidami?”

[Maqola manbasi](#)

3. Niyazova S.B., Islamova R.R. “Estradnaya pesnya ‘Ra’no’ v ispolnenii Batyra Zakirova: vzglyad cherez prizmu muzykalnogo analiza” // In the World of Science and Education. – 2025.

4. Islamova R.R. “Nauchno-prakticheskaya studencheskaya konferensiya kak interaktivniy proyektniy metod...” // Science and World. – 2013.
[Science and World PDF](#)

5. Islamova R. “O rasshirenii oblasti ispolzovaniya interaktivnix metodov...” – Toshkent, 2012.

6. Rajabov I. O‘zbek musiqa tarixi. – Toshkent: O‘qituvchi, 1991.

7. Jabborov A. O‘zbek san’ati tarixi. – Toshkent: Fan, 2001.